

УДК330.42

DOI: 10.31359/2312-3427-2018-4-470

**А.Е. Халілов, канд. екон. наук, докторант
Міжнародний університет бізнесу і права**

СТАТИСТИКА СИСТЕМИ ОБМІНУ В РЕГІОНАХ

У статті розглянуті основні тенденції статистики обміну в регіоні. Представлено статистику попиту на продовольчі і промислові товари, проаналізовано їх динаміку, яка змінюється досить швидко. Визначено, що важливими атрибутами діяльності організації є виконання принципів необхідності та достатності для роботи економічного агенту. Зроблено висновок, що створення певних правових механізмів в ринковому середовищі є середовищем, в якому здійснюється регулювання прийняття рішень господарюючих суб'єктів.

Ключові слова: економічний агент, обмін, статистика, виробничі товари, невиробничі товари.

Постановка проблеми. Торгівля виступає як базовий елемент, де відбувається добровільна взаємодія між агентами для задоволення своїх потреб. Особливості формування ринкової структури, на жаль, не завжди бувають збалансованими, так як на дану тенденцію впливає багато факторів. Цим самим і засвідчується значення проблеми, що досліджується.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження і аналіз основних тенденцій статистики обміну в регіоні знайшли своє відображення в тій чи іншій мірі знайшли своє відображення в працях вітчизняних і зарубіжних науковців: Голова А.Г. [1], Антипина О. [2], Агапов В. [3], Гиюнперо Л. [4], Ковалев Н.Р. [5] та ін. В той же час, проблеми розподілу і обміну в регіонах залишаються недостатньо дослідженими і потребують додаткових досліджень

Метою статті є вивчення тенденцій обміну в регіонах країни та розробка пропозицій щодо поліпшення розвитку регіонів.

Виклад основного матеріалу. Розглянути систему обміну в країні є складним завданням, так як тут включається багато елементів, на основі яких формується єдиний ринок, де беруть участь всі економічні агенти.

Більш докладно розглянемо добровільний обмін діяльністю економічного агенту в системі регіонів.

Основною метою вивчення процесів обміну є саме оборот товарів, а також взаємодія внутрішніх економічних агентів з іноземними колегами. Здебільшого буде розглянута статистка, яка дозволяє виявити дані тенденції, далі визначити напрямки діяльності для регулювання взаємодії економічних агентів між собою.

Розглянемо основні показання торгівлі в 2010-2017 рр. в Україні (табл. 1).

1. Основні показники торгівлі в 2010-2017 роки в Україні

	Роздрібний товарооборот підприємств (юридичних осіб), млрд грн	У тому числі питома вага, %	
		Продовольчих товарів	Непродовольчих товарів
2010	280,89	39,5	60,5
2011	350,059	38,9	61,1
2012	405,114	40,2	59,8
2013	433,081	41,1	58,9
2014	438,343	41,3	58,7
2015	487,558	41,1	58,9
2016	555,975	41,0	59,0
2017	586,3301	39,8	60,2

Джерело: Складено автором на основі даних Головного управління статистики України [6].

Як видно з таблиці 1, йде планомірне зростання товарообігу в країні. У структурі продовольчих і непродовольчих товарів співвідношення зберігаються. З 2010 р. до 2017 р. збільшення товарообігу складає більше чим в два рази. Тобто діяльність економічного агенту спрямована на попит внутрішнього ринку.

Дрібний бізнес завжди вважається запорукою стабільного розвитку стратегії в національному господарстві. Більшість проблем прийняття рішення має складності, пов'язані з діяльністю малого підприємства [1].

Нами досліджено кількість бірж, де можуть здійснювати операції економічні агенти (табл. 2).

У таблиці 2 представлено кількість бірж в 2009-2015 рр., які показують динаміку зростання. З 2010 р. зростання став слабшим, якщо з 2009 р. було 484 зареєстрованих бірж, а стало 510. У 2011 р. даний показник був вже 537 бірж, а в 2014 р. їх налічувалося 586, в 2015 р. спостерігається падіння, що склало 555 бірж.

Надалі розглянемо індекс фізичного обороту м'яса птиці і копченого м'яса (рис. 1).

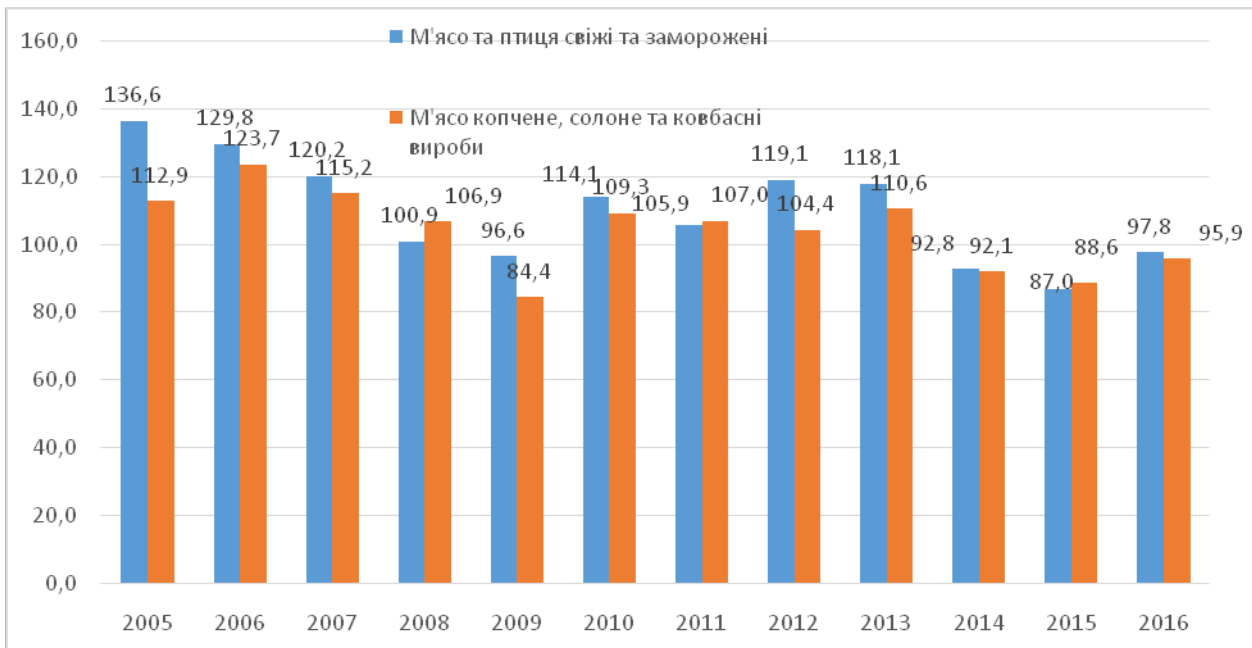

Рис. 1. Індекс фізичного обороту м'яса птиці і копченого м'яса на підприємстві в 2005-2016 рр. в Україні [6]

Як показано на рисунку 1 м'ясо птиці є одним з основних продуктів споживання населення, який показував максимальне значення в 2005 р. і склав 136,6 відсотків.

Мінімальна показання для даного продукту було 2015 р. становило 87 відсотків. Ринкові коливання на даний вид продукції негативно вплинули на покупця спроможність населення. Основний набір продуктів харчування для населення має бути постійним тобто індекс обороту не повинен сильно знижатися.

Копчене м'ясо та ковбасні вироби є продуктом, за яким тенденція знижується, так як виникає проблема платоспроможності населення. Максимальна значення даного показника 123 відсотки в 2006 р. Мінімальне значення копченого м'яса і ковбасних виробів спостерігалось за 2009 р. і становило 84,4 відсотка.

М'ясні продукти входять до споживчого кошика людей. Дані показники безпосередньо вказують на погіршення тенденції виробництва і обороту в країні. Копчені вироби мають низький пріоритет споживання, тобто покупець може відмовитися від даного товару. В результаті аналізу можна помітити погіршення тренду в споживчому кошику.

Ринковий механізм саморегулювання попитом і пропозицією не рятує ситуацію, яка виникла на внутрішньому ринку країни. Основною проблемою сучасності є продуктова безпека країни, яку дотримуються всі країни світу. Продукції повинно вистачити для власного населення країни в певний проміжок часу [2].

Загальна тенденція по цим категоріям є негативною, що призводить до зменшення всіх оборотів. Зниження оборотів товару призводить до зменшення зайнятості населення, а дана тенденція несприятливо впливає на всю соціально-економічну ситуацію в країні.

В ліберальній економіці особливо важливі дані показники (продуктової безпеки території), так як на основі цього розвивається ринок місцевого значення. Ринкова інфраструктура включає в себе всі елементи, пов'язані зі збором, зберіганням, обробкою і перевезенням товарів до кінцевого споживача [3].

Ланка споживання у продовольчих товарів є довшою, ніж виробнича, так як є велика кількість економічних агентів, що беруть участь в даному процесі.

Нами проведено аналіз індексу фізичного обороту яєць і цукру (рис.2).

З рисунка 2 видно, що мінімальне значення в динаміці цін на яйце спостерігалось в 2010 році, яке становить 81,4 відсотків від попереднього року. Максимальне значення спостерігається в 2007 році, значення склало 136 відсотків від попереднього року. У 2016 році теж значення підходило до мінімального і склало 81,6 відсотків від попереднього року. Зміна індексу фізичного обороту цукру спостерігається теж. Максимальне значення було в 2013 році і склало 137,4 відсотка від попереднього року. Мінімальне значення спостерігалось 81,4 відсотка від попереднього року в 2010 році.

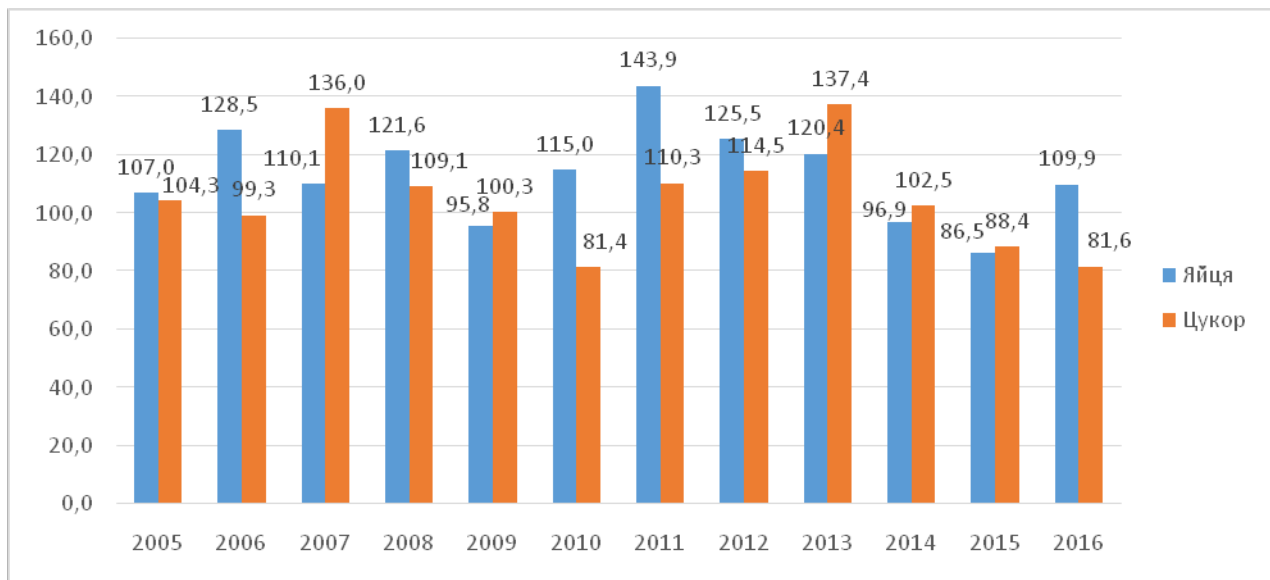

Рис. 2. Індекс фізичного обороту яєць і цукру на підприємстві в 2005-2016 рр. в Україні [6]

З одного боку, не фіксовані ціни на продовольство є позитивною стороною ринкового механізму. Ринок попиту і пропозицією врівноважує негативні явища. Якщо даного апарату не вистачає, то втручається держава.

З іншого боку, різка зміна в ту чи іншу сторону призводить до несприятливих факторів всього ринку.

На жаль, з урахуванням розвитку моделі європейських країн вдаватися до їхнього досвіду складно, так як динаміка показує вплив на внутрішньому ринку сильніше на інтереси всіх учасників товарообігу.

Глобалізаційні процеси теж надають істотну роль на зміну внутрішніх цін на ринку. Світові коливання цін на товари впливають на внутрішню динаміку індексу фізичного товару [4].

Конкурентоспроможність сільського господарства в Україні досить висока завдяки чорнозему. Технологічне відставання в даній галузі економіки призводить до суттєвого відставання виробництва всередині країни, а також в експортній діяльності економічного агента.

Інноваційно-інвестиційна складова даної проблеми не вирішувалася багато років. Внаслідок цього проблема переросла в системну кризу, який складно вирішити найближчим часом.

Системна криза ще посилюється економічним занепадом, який спостерігається в діяльності бізнесу. Системна криза виникла після розпаду СРСР. Україна зі своєю сільськогосподарською структурою економіки виявилася малозатребуваною на світовому ринку в даний період часу [4].

Частина майна, що залишилася після розпаду підприємств по інерції якийсь час існувала. Потім настало розпаювання аграрних земель, що призвело до негативного впливу. Утворилися дрібні господарства, що не в стані справлятися з виниклими труднощами. Погіршилася можливість управління, так як дрібні господарювання не конкурентоспроможні, особливо в ситуації, що склалася [5].

Надалі розглянемо індекс фізичного обороту свіжих овочів і картоплі. (рис. 3).

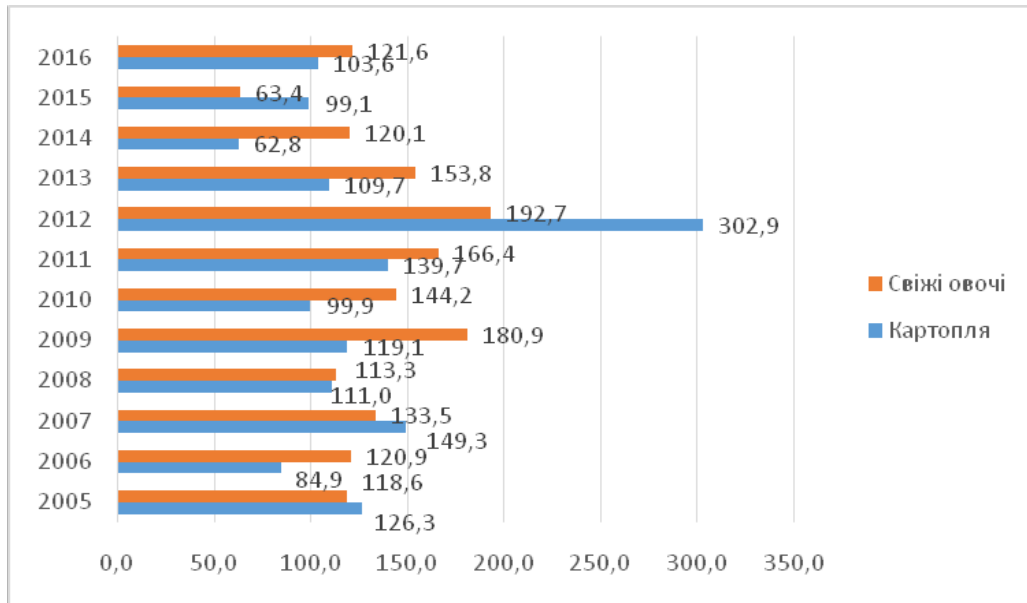

Рис. 3. Індекс фізичного обороту свіжих овочів і картоплі в 2005-2016 рр. в Україні [6]

З рисунка 3 видно, що мінімальне значення індексу обороту свіжих овочів спостерігається є в 2015 р. і становить 63,4 відсотка від попереднього року. Максимальне значення даного показника в 2012 році, який становить 192,7 відсотка від попереднього року. Мінімальне значення індексу обороту картоплі в 2014 році, який становить 62,8 відсотків від попереднього року. Максимальне значення в 2012 році, яке становить 302,9 відсотка від попереднього року.

Як видно на рис. 3, постійна тенденція відсутня. Сільське господарство країни знаходиться під впливом економічних процесів. Необхідно врахувати, що фінансування та регулювання діяльності досить складний процес.

Висновки. Важливими атрибутами діяльності організації є виконання принципів необхідності та достатності для роботи економічного агенту. Створення певних правових механізмів в ринковому середовищі є

середовищем, в якому здійснюється регулювання прийняття рішень господарюючих суб'єктів. Принцип необхідності для стабільності в соціально-економічному середовищі є в першу чергу важливим компонентом для прийняття ефективного рішення в бізнесі. Принцип достатності є умовою для діяльності економічного агента, полягає в формуванні ринку збуту та дозволяє забезпечувати фінансами діяльність організації.

Бібліографічний список: 1. Голова А.Г. Факторы, влияющие на потребительское поведение личности в мегаполисе // Журнал социологии и социальной антропологии. – 2011. – Т XIV. – № 5. – С. 17-20. 2. Антипина О. Потребительское поведение и рыночное ценообразование в информационной экономике под воздействием долгов // Вестник Московского университета. Серия 6. Экономика. – 2014. – № 1. – С. 19-36. 3. Агапов В., Петрусевич В.Ю., Яковлев С. Обзор и оценка перспектив развития мирового и российского рынков информационных технологий. М: IDC AnalyzetheFuture, 2014. 4. Гиюниперо Л. Десять лет исследований в сфере управления цепями поставок: прошлое, настоящее и выводы для будущего / Л. Гиюниперо, Р. Хукер, С. Джозеф-Метьюз, Т. Юун, С. Бравдиг // Российский журнал менеджмента. – 2011. – Т. 9. – № 2. 5. Ковалев. Н.Р. Государственно-частное партнерство: кластерный подход [Текст] / Н.Р. Ковалев. Е.Е. Юшкевич // Известия Иркутской государственной экономической академии. – 2007. – № 6. – С. 43-56. 6. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

А.Э. Халилов. Статистика системы обмена в регионах. В статье рассмотрены основные тенденции статистики обмена в регионе. Представлена статистика спроса на продовольственные и промышленные товары, проанализировано их динамику, которая меняется достаточно быстро. Определено, что важными атрибутами деятельности организации является выполнение принципов необходимости и достаточности для работы экономического агента. Сделан вывод, что создание определенных механизмов в рыночной среде является средой, в которой осуществляется регулирование принятия решений хозяйствующих субъектов.

Ключевые слова: экономический агент, обмен, статистика, производственные товары, непродовольственные товары.

A.E. Khalilov. Statistics of the exchange system in the regions. Trade acts as a basic element, where there is a voluntary interaction between agents to

meet their needs. The features of the formation of the market structure, unfortunately, are not always balanced, so many factors influence this trend.

Let us consider in more detail the voluntary exchange of activities of an economic agent in the system of regions.

The main purpose of studying the processes of exchange is precisely the turnover of goods, as well as the interaction of domestic economic agents with foreign counterparts. For the most part, statistics will be considered, which allows to identify these trends, further determine the directions of activity for regulating the interaction of economic agents among themselves.

Small business is always considered a guarantee of stable development of strategy in the national economy. Most decision-making problems have difficulties associated with the activities of small enterprises.

In the liberal economy, these indicators (the food security of the territory) are particularly important, because on the basis of this, the local market is developing. The market infrastructure includes all the elements associated with the collection, storage, processing and transportation of goods to the final consumer.

The market with supply and demand balances the negative phenomena. If this apparatus is not enough, then the state intervenes.

On the other hand, a sharp change in one direction or another leads to unfavorable factors of the whole market. Unfortunately, taking into account the development of the model of European countries, it is difficult to resort to their experience, since the dynamics shown in the domestic market have a stronger impact on the interests of all participants in the trade.

Important attributes of the organization's activities are the fulfillment of the principles of necessity and sufficiency for the work of an economic agent. The creation of certain legal mechanisms in the market environment is the environment in which the regulation of decision-making of economic entities is carried out.

The principle of necessity for stability in the social and economic environment is primarily an important component for making an effective decision in business.

The principle of sufficiency is a condition for the activity of an economic agent, consists in the formation of a sales market. This principle allows you to finance the activities of the organization.

Keywords: economic agent, exchange, statistics, production goods, non-productive goods.

Стаття надійшла до редакції: 05.11.2018 р.